

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Факультет цивільної та господарської юстиції
Кафедра цивільного процесу

*До 150-ї річниці з дня відкриття першої
судової палати у м. Одеса*

Новели цивільного процесуального законодавства: ПРЕДСТАВНИЦТВО

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

м. Одеса, 16 травня 2019 року

Одеса
Фенікс
2019

УДК 347.9

Н 72

Укладачі:

Голубєва Н. Ю. – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного процесу, професор кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Островська Л. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

Коробенко О. О. – асистент кафедри цивільного процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

Сатановська О. В. – старший лаборант кафедри цивільного процесу Національного університету «Одеська юридична академія».

Новели цивільного процесуального законодавства:
Н 72 представництво : матер. Міжнар. наук.-практ. конфер. ; до 150-ї річниці з дня відкриття першої судової палати у м. Одеса (м. Одеса, 16 травня 2019 року) / за заг. ред. д.ю.н., проф. Н. Ю. Голубєвої. – Одеса : Фенікс, 2019. – 200 с.

Укр. та франц. мовами

ISBN 978-966-928-404-4

УДК 347.9

Матеріали видано за авторською редакцією.

Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники, рецензенти та структурні підрозділи вищих навчальних закладів та установ, які рекомендували ці матеріали до друку.

ISBN 978-966-928-404-4

© Національний університет «Одеська юридична академія», 2019

інтересів не здійснює орган державної влади, орган місцевого самоврядування, суб'єкт владних повноважень до компетенції якого віднесені відповідні повноваження.

Виникають складнощі і з тлумаченням дефініції «інтереси держави», внаслідок чого у суду як правило виникає питання чи дійсно предметом судового розгляду та об'єктом прокурорського представництва в справі виступають порушені інтереси держави.

Таким чином, незважаючи на положення ч.1 та ч.2 ст. 23 Закону України «Про прокуратуру», з внесенням змін у 2016 році до Конституції України (щодо правосуддя) та після викладення в новій редакції ЦПК України, здійснення прокурором представницької функції в цивільному судочинстві фактично зведено до мінімуму. Лише в разі виникнення виключної правової ситуації, якщо захист порушених державних інтересів у конкретному юридичному спорі не здійснює орган державної влади, орган місцевого самоврядування чи інший суб'єкт владних повноважень, до компетенції якого віднесено це повноваження, а також за відсутності такого органу, прокурор має право здійснювати представництво інтересів держави в суді.

Полуніна Ольга Олександрівна

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРОБЛЕМИ НЕВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ В УКРАЇНІ

У наш час досить гостро постає проблема невиконання рішень національних судів, що, в свою чергу, спричиняє порушення прав, свобод та законних інтересів громадян. Наразі одним з важливих чинників ефективного та результативного правосуддя, як в нашій державі, так і в інших державах світу є виконання судових рішень. Однак, на практиці, на жаль, досить часто можна спостерігати зворотню тенденцію, у зв'язку з чим останнім часом збільшилась кількість звернень наших громадян до Європейського суду

з прав людини, стосовно питання невиконання судових рішень. Такий факт є яскравим свідченням існування в нашій державі проблеми невиконання судових рішень. Подолати вказану проблему в Україні заплановано відповідними реформами в системі примусового виконання рішень.

Нині реформа примусового виконання рішень викликана прийняттям Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» [1], який запровадив в Україні змішану систему примусового виконання шляхом введення інституту приватних виконавців, спричинила виникнення нагальної потреби в реформуванні державної системи примусового виконання в частині основних гарантій незалежності та фінансового забезпечення державного виконавця.

Дослідженням даної тематики в цілому та окремих її аспектів займалися такі вчені, як: О. С. Бадалова, К. В. Бернатович, С. К. Гречанюк, О. В. Задорожня, Р. С. Калінін, С. В. Ківалов, М. Л. Лук'янова, Н. А. Сергієні, Д. В. Сіверін, О. О. Чумак та інші. Однак, робіт присвячених даній проблематиці опубліковано ще дуже мало. Наразі залишається недостатньо висвітленими питання удосконалення чинного законодавства в частині гарантій незалежності та фінансового забезпечення державного виконавця.

Відповідно до Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», правові засади виконання рішень стали спільними як для державних так і приватних виконавців. Зокрема, відповідно до статті 4 даного закону, яка встановлює принципи діяльності органів державної виконавчої служби та приватних виконавців, закріплено принципи незалежності [1].

З урахуванням реформи системи виконання рішень, що була змінена з державної на змішану, наслідком якої є поява приватних виконавців на ряду з державними, значної актуальності набуває питання дослідження та вдосконалення гарантій незалежності та фінансового забезпечення державних виконавців.

Варто зазначити, що серед вчених, які пильну увагу приділяли гарантіям державних виконавців, заслуговує дослідження Чумака О.О., який під час дослідження правового статусу державних виконавців визначив зміст гарантій їх діяльності. Зокрема, на думку вказаного науковця гарантії діяльності працівників державної виконавчої служби є складовою частиною їхнього правового статусу та представляють собою встановлені законодавством загально-правові та соціально-матеріальні засоби забезпечення реалізації покладених на них повноважень [2].

Ще однією з підстав класифікації гарантій діяльності державних виконавців Чумак О.О. визначає їх зміст: 1) загальноправові, до яких можна віднести, суспільні, політичні та інші гарантії; 2) соціально-матеріальні гарантії, які включають соціально-побутові та матеріальні. В той же час соціально-матеріальні гарантії можна поділити на: 1) загально-трудова; 2) гарантії діяльності державних службовців; 3) гарантії діяльності працівників державної виконавчої служби [2, с. 14].

У статті 5 «Правовий захист та гарантії здійснення діяльності державних виконавців, приватних виконавців з примусового виконання рішень» вищезазначеного закону визначено гарантії діяльності працівників державної служби, які в більшій мірі стосуються організації діяльності державного виконавця. Однак, даний закон на відміну від Закону України «Про державну виконавчу службу», що втратив чинність не містить жодних гарантій соціально-правової спрямованості.

Так раніше Закон України «Про державну виконавчу службу» містив у собі 5 розділ «Правовий і соціальний захист державних виконавців», який забезпечував реалізацію засад державного захисту по відношенню до державних виконавців. Такими гарантіями відповідно до цього закону, ще до змін 28.12.2014 р. було те, що державні виконавці мали право на першочергове встановлення квартирних телефонів; державні виконавці підлягали загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню на суму де-

сятирічного заробітку за останньою посадою, яку вони займали та ряд інших гарантій [3].

Однак, у зв'язку з прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці» від 28 грудня 2014 року № 77-VIII значна кількість соціальних гарантій була ліквідована [4]. Такі дії законодавця були здійсненні з метою зменшення видатків з державного бюджету України. Ліквідація таких гарантій негативно вплинула на заохочення громадян до вступу на державну службу в органи державної виконавчої служби, а по відношенні до осіб, які вже працюють в таких органах на їхню мотивацію підвищувати якість виконуваної роботи.

Відповідно до статті 9 «Гарантії незалежності державних виконавців» Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів», незалежність державних виконавців від впливу чи втручання у їхню діяльність з примусового виконання рішень гарантується: 1) особливим порядком фінансування та матеріально-технічного забезпечення органів державної виконавчої служби; 2) дієвим механізмом мотивування державних виконавців; 3) прозорістю діяльності з примусового виконання рішень; 4) в інший спосіб, визначений законом [1].

Так значним стимулом мотивації державних виконавців щодо фактичного виконання рішень є винагорода державного виконавця. Постановою № 643 встановлено, що за фактичне виконання (повністю або частково) виконавчого документа майнового характеру державним виконавцем виплачується винагорода, розмір якої встановлюється у відсотковому відношенні до стягнутої з боржника суми або вартості майна боржника, переданого стягувачу за виконавчим документом [6].

Зазначена постанова Кабінету Міністрів України покликана забезпечувати належну мотивацію державних та приватних виконавців, що повинно сприяти підвищенню ефективності роботи

органів державної виконавчої служби, своєчасності та повноті виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб).

Наразі необхідно здійснити зміни в чинному законодавстві шляхом доповнення переліку гарантій діяльності працівників державної виконавчої служби, наприклад, таким видом гарантії як встановлення додаткової оплачуваної відпустки за вислугу років безпосередньо у виконавчій службі, тривалість якої буде збільшуватися залежно від кількості відпрацьованих років. Також необхідно збільшити розмір заробітної плати державних виконавців. Практична реалізація таких законодавчих кроків сприятиме підвищенню рівня ефективності виконання судових рішень та перборенню такої негативної складової функціонування державної виконавчої служби як соціальна незахищеність державних виконавців.

Список використаної літератури:

1. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 02.06.2016 № 1403-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-19> (дата звернення 15.04.2018).
2. Чумак О.О. Адміністративно-правові засади діяльності державної виконавчої служби в Україні в умовах реформування органів виконавчої влади.: автореф. дис. докт. юрид. наук: 12.00.07 Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. – Д., 2016. – 36 с.
3. Про державну виконавчу службу: Закон України від 24.03.1998 № 202/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/202/98-вр> (втратив чинність).
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці: Закон України від 28.12.2014 № 77-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/77-19> (дата звернення 15.04.2018).
5. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19> (дата звернення 15.04.2018).
6. Про затвердження Порядку виплати винагород державним виконавцям та їх розмірів і розміру основної винагороди приватного виконавця: постанова Кабінету Міністрів України від 8 вересня 2016 р. № 643. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/643-2016-п> (дата звернення 15.04.2018).